

Skötselplan för naturreservatet Sveds tallskog i Habo kommun

Skötselplanens giltighetstid	2
1. Syftet med naturreservatet.....	3
2. Beskrivning av området	3
2.1 Administrativa data.....	3
2.2 Topografi, geologi och hydrologi	4
2.3 Historik och markanvändning.....	4
2.4 Växt- och djurliv	4
2.5 Friluftsliv	5
2.6 Bebyggelse och anläggningar	5
2.7 Källförteckning.....	5
3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet	5
3.1 Övergripande mål med skötseln.....	5
3.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	6
3.3 Oplanerade övergripande åtgärder.....	7
3.4 Friluftsliv och gränser.....	7
3.5 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder	8
4. Dokumentation och uppföljning.....	8
4.1 Uppföljning av skötselåtgärder.....	8
4.2 Uppföljning av bevarandemål.....	8
5. Bilagor	9

Skötselplanens giltighetstid

Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen i Jönköpings län 2024 och gäller tills vidare men bör revideras när tillsyn eller uppföljning visar att behov finns. Beslutets syfte och föreskrifter sätter ramarna för skötselplanens revidering. Beslut om naturreservat fattades den 3 december 2024.

Vid frågor om skötsel av naturreservat kontakta Länsstyrelsens växel, telefon: 010-223 60 00.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och vårda en flerskiktad sandtallskog med kontinuitet av tall
- bevara och vårda biologisk mångfald främst i form av kontinuitetskrävande mykorrhizasvampar knutna till tall på sandig mark
- inom ramen för bevarande av naturvärdena ge besökare möjlighet till naturupplevelser och ett rikt friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att:

- en naturlig störningsregim efterliknas med i första hand naturvårdsbränningar men annan likvärdig skötselåtgärd kan bli aktuell
- ung tallskog restaureras till en olikåldrig tallskog med mycket ljusinsläpp.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Namn	Sveds tallskog
Skyddsform	Naturreservat
Areal	16,3 hektar (ha) varav vatten 0 ha
Beslut om Natura 2000	Nej
IUCN-kategori	IV – Habitat/Artskyddsområde
Miljömål	Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv
Län	Jönköping
Kommun	Habo
Socken	Gustav Adolf
Naturgeografisk region	Tiveden-Tylöskogen-Kolmården (23)
Mittpunktskoordinater	N 6430282 – E 447544 (SWEREF99TM)
Lägesbeskrivning	Området ligger 1,6 km nordost om Fagerhult och ca 1 km norr om Gagnåns naturreservat
Fastighet	Del av Sved 1:2 och del av Baskarp 1:2 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3
Fastighetsägarkategori	Enskilda
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är inmätt enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Areal per markslag

Skog	15,3 ha
Övrigt	1 ha

2.2 Topografi, geologi och hydrologi

Sveds tallskog är lätt kuperat med en nordöstlig sluttning i naturreservatets västra del. Den högsta punkten i naturreservatet återfinns i dess västra del och ligger på cirka 239 meter över havet och naturreservatets lägsta punkt, på 218 meter över havet, återfinns i de centrala delarna. Berggrunden utgörs av granit och jordarten består av isälvsediment. Hela naturreservatet ligger inom Motala ströms huvudavrinningsområde.

2.3 Historik och markanvändning

Artsammansättningen i Sveds tallskog indikerar en lång skoglig kontinuitet av tall på sandig mark. Den ekonomiska kartan från 1950-talet och generalstabskartan från 1887 visar att området varit barrskog under en längre tid. Ett mindre område i naturreservatets norra del avverkades 2006. Det finns inga registrerade fornlämningar eller kulturlämningar inom naturreservatet.

2.4 Växt- och djurliv

Sveds tallskog är en delvis flerskiktad sandtallskog med lång kontinuitet av tall på sandig mark. Utöver tall förekommer enstaka granar, enar och lövträd av främst rönn och björk inom reservatet. Flera granar och enar har påväxt av lavflora vilket kan indikera på hög ålder. Skogen är uppdelad i flera bestånd med ungskog i norr och nordost och äldre skog i resterande delar. Tallarna inom det äldre beståndet har en varierande grovhet med både grövre och klenare stammar men saknar dock riktigt grova träd. Enstaka frötallar står spritt i området. I det yngre beståndet i nordost förekommer enstaka äldre lövträd varav några döda, både liggande och stående. Det är främst i nordost som död ved förekommer generellt, dock sparsamt. Bottenskiktet utgörs huvudsakligen av husmossa och väggmossa samt renlavar. I fältsiktet förekommer ljung, blåbär och lingon.

I området hittas flera kontinuitetskrävande mykorrhizasvampar knutna till tall på sandig mark. Flera av arterna som återfinns i naturreservatet är rödlistade och/eller sällsynta till exempel lakritsmusseron, skrovlig taggsvamp, orange taggsvamp och

torrmusseron. Även den hotade och fridlysta arten mellanlumner har rapporterats i området.

På enstaka platser syns spår från vildsvin. I övrigt är djurlivet dåligt undersökt.

Kända förekomster av signalarter och rödlistade arter finns samlade i bilaga 2a.

2.5 Friluftsliv

Sveds tallskog är inget välbesökt område. Det finns inte några stigar eller andra anordningar för besökare.

2.6 Bebyggelse och anläggningar

I naturreservatets östra del och längs med naturreservatets norra gräns går en skogsbilväg som i östra halvan av naturreservatet delar upp sig till flera vägar. Dessa vägar kommer fortsatt få brukas av markägare och besökare. I nordvästra kanten finns ett område där uttag av naturgrus gjorts under en längre tid och som fortsättningsvis kommer tillåtas brukas för mindre uttag. Ett jaktorn finns vid reservatet södra gräns. I övrigt finns det ingen bebyggelse eller andra anläggningar inom naturreservatet.

2.7 Källförteckning

Kulturmiljöregistret. Riksantikvarieämbetet.

Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län. Meddelande 2020:4.

SGU. Jordartskarta

SGU. Berggrundskarta

SLU Artdatabanken, Artportalen

Lantmäteriet. Historiska kartor.

3. Mål och skötselåtgärder för naturreservatet

3.1 Övergripande mål med skötseln

Naturreservatet Sveds tallskog ska utgöras av en biologiskt värdefull sandtallskog. Skogen ska vara flerskiktad och olikåldrig med en kontinuitet av tall och äldre tallar på sandig mark. Området ska hysa

en artrik svampflora knutna till tall på sandig mark, särskilt mykorrhizasvampar. Området ska även ha förutsättningar att hysa mosippa.

Skötseln är inriktad på att bevara och vårda naturvärdena genom att naturvårdsbränning genomförs med jämna mellanrum. Den yngre skogen ska restaureras för att efterlikna och skötas som den äldre skogen. Död ved skapas av naturliga processer eller genom efterliknande naturliga processer.

Hela naturreservatet är ett enda skötselområde med ett delområde.

3.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

För skötselområdesindelning, se skötselplankarta bilaga 2b.

Skötselområde 1: Sandtallskog, 15,3 ha

Områdesbeskrivning

Skötselområdet utgörs av en delvis flerskiktad sandtallskog med god förekomst av rödlistade arter. I skogen förekommer flera sällsynta mykorrhizasvampar som lakritsmusseron, tormusseron och skrovlig taggsvamp, samtliga knuta till äldre tall. Bottenskiktet domineras av husmossa, väggmossa och renlavar. I fältskiktet är blåbär, lingon och ljung vanligt förekommande. Övriga trädslag som gran, en, rönn och björk förekommer sparsamt i området. Samma gäller förekomsten av död ved. I nordöstra delen av området finns ett delområde på 5,1 ha bestående av tallungskog.

Bevarandemål

Området ska utgöras av en biologiskt värdefull och gles talldominerad barrskog på sandig mark. Skogen ska vara olikåldrig och flerskiktad med stort inslag av gamla träd av främst tall. Föryngringen av tall ska vara tillräcklig för att mängden tall inom naturreservatet inte ska minska. Humustäcket ska vara tunt och det ska finnas fläckar av blottad sand. Stående och liggande död ved ska finnas i olika nedbrytningsgrad. Arealen Taiga (9010) ska vara 15,3 hektar.

Restaureringsåtgärder

- Vid behov genomförs bränningsförberedande åtgärder i form av röjning och utglesning i syfte att möjliggöra naturvårdsbränning.

- Inom delområde 1a bör det senast år 2035 genomförts en naturvårdsbränning i syfte att minska humuslagret och gynna föryngring och utveckling av tall.

Löpande skötselåtgärder

- Kontrollerade och lågintensiva naturvårdsbränningar i intervaller om 20 till 50 år. Bränningen ska reducera humuslagret, möjliggöra föryngring av tall, begränsa gran, skapa en gles skog där marken blir solbelyst samt skapa viktiga strukturer som död ved och blottad jord och sten. All eventuell bränning ska föregås av noggrann planering och utredning samt omgärdas av nödvändiga säkerhetsarrangemang.
- Om naturvårdsbränning inte är genomförbart eller inte får önskad effekt kan det bli aktuellt med punktvis markstörning, punktbränning och röjning av gran i syfte att gynna marksvampar samt gynna föryngringen och utvecklingen av tall.

3.3 Oplanerade övergripande åtgärder

Inom hela naturreservatet är det tillåtet att bekämpa invasiva eller främmande arter som kan motverka syftet med naturreservatet.

3.4 Friluftsliv och gränser

Inom naturreservatet Sveds tallskog ska gränsmarkering genomföras och informationstavla sättas upp, i övrigt görs inga anordningar för besökare. Utrymme för parkering av fordon finns vid reservatets informationsskylt.

För lokalisering av informationstavla med parkeringsmöjlighet, se karta bilaga 2b.

Bevarandemål

Gränsmarkeringen för området ska vara i gott skick. Besökare till naturreservatet ska kunna ta del av föreskrifter och information om områdets naturvärden genom en informationstavla och via Länsstyrelsens webbplats. Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket, hjälpa besökarna att få sina förväntningar uppfyllda och bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.

Skötselåtgärder

- Naturreservatets gränser ska markeras enligt Naturvårdsverkets anvisningar inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.

- Informationstavla ska placeras ut inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft.
- Informationstavlan ska innehålla karta över området, information om naturreservatets naturvärden samt naturreservatsföreskrifter för allmänheten.
- Naturreservatet ska ha en egen sida på Länsstyrelsens webbplats med information om områdets naturvärden och tillgänglighet.

3.5 Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Åtgärd	Var	När
Gränsmarkering	Yttergräns	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft
Informationsskylt	Skötselområde 1, Se kartbilaga 2b	Inom 1 år efter att beslutet om naturreservatet vunnit laga kraft
Hemsida	Länsstyrelsens webbplats	Snarast efter att naturreservatet beslutats
Bränningsförberedande åtgärder	Delområde 1a	Vid behov
Naturvårdsbränning av ungskog	Delområde 1a i skötselområde 1	Senast år 2035
Naturvårdsbränning	Skötselområde 1	I intervaller om 20 till 50 år
Punktvis markstörning, punktbränning och röjning av gran av igenväxningskaraktär	Skötselområde 1	Vid behov

4. Dokumentation och uppföljning

4.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska följas upp och dokumenteras enligt Naturvårdsverkets och Länsstyrelsens riktlinjer.

4.2 Uppföljning av bevarandemål

En fördjupad uppföljning av naturreservatets värden (natur- och friluftslivsvärden) och de uppsatta bevarandemålen bör ske. Uppföljningen ska ske enligt riktlinjer för uppföljning av skyddade områden. Uppföljande inventering bör göras av ovanliga mykorrhizasvampar som förekommer i naturreservatet.

5. Bilagor

2a Artlista

2b Skötselplankarta

Urval av arter inom naturreservatet Sveds tallskog

Nedan redovisas kända förekomster av rödlistade arter, signalarter samt andra arter av intresse. Arterna är indelade i grupp och därefter i bokstavsordning efter det svenska namnet med det latinska namnet inom parentes.

Kategori: RE (nationellt utdöd), CR (akut hotad), EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (nära hotad), DD (kunskapsbrist), LC (rödlistad 2010/2015 men 2020 bedömd livskraftig), S3 (högt signalvärde), S2 (medelgott signalvärde), S1 (lågt signalvärde). F (Fridlyst).

Inventerat: det år som senaste fyndet observerades.

Referens: LST (Länsstyrelsen), AP (Artportalen).

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, arter i EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv samt andra arter av intresse. Sekretessarter är inte angivna.

Art	Kategori	Inventerat	Referens
Kärlväxter			
Mellanlumner (<i>Lycopodium zeilleri</i>)	VU, EU, S3, F	2009	AP
Svampar			
Blå taggsvamp (<i>Hydnellum caeruleum</i>)	NT, S3	2020	LST
Dropptaggsvamp (<i>Hydnellum ferrugineum</i>)	S2	2020	LST
Lakritsmusseron (<i>Tricholoma apium</i>)	VU, S3	2020	LST
Motaggsvamp (<i>Sarcodon squamosus</i>)	NT, S1	2020	LST
Orange taggsvamp (<i>Hydnellum aurantiacum</i>)	NT, S3	2020	LST
Skarp dropptaggsvamp (<i>Hydnellum peckii</i>)	S2	2020	LST
Skrovlig taggsvamp (<i>Sarcodon scabrosus</i>)	NT, ÅGP	2020	LST
Svart taggsvamp (<i>Phellodon niger</i>)	NT, S2	2020	LST
Svartvit taggsvamp (<i>Phellodon melaleucus</i>)	NT, S2	2020	LST
Torrmusseron (<i>Tricholoma sudum</i>)	VU, S3	2020	LST
Zontaggsvamp (<i>Hydnellum conrescens</i>)	S2	2020	LST

Källförteckning

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020.

Naturvårdsverket, 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar. Rapport 5609.

Skogsstyrelsen 1994. Signalarter i projekt nyckelbiotoper.

Skogsstyrelsen 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning.

Skogsstyrelsen 2014. Handbok för inventering av nyckelbiotoper.

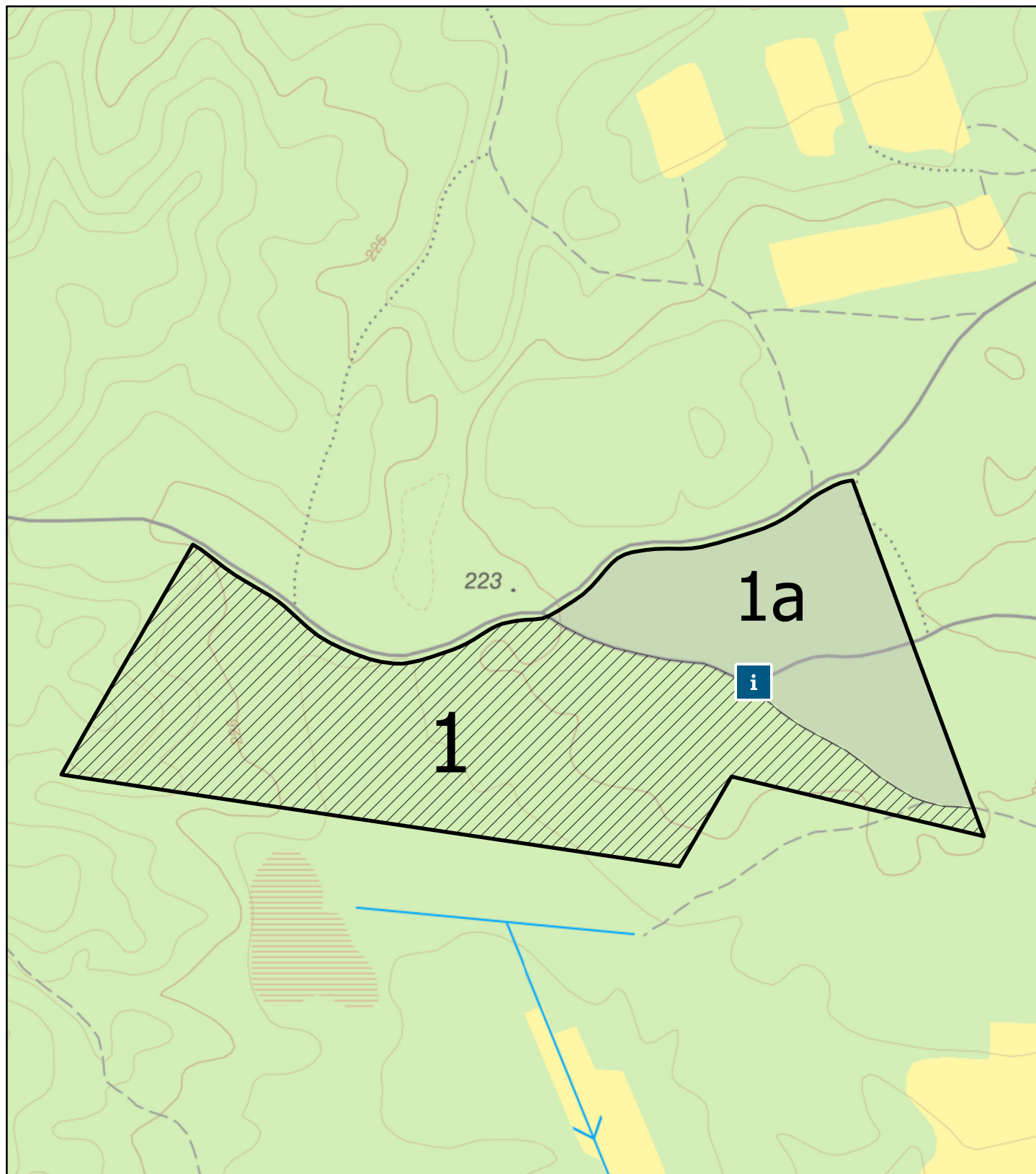
Naturreservatet Sveds tallskog

Bilaga 2b

Skötselplankarta

Tillhör Länsstyrelsens beslut

2024-12-03, dnr 6155-2020

0 40 80 160 Meters

Gräns naturreseptat

i Information

Skötselområden

Delområde 1a

Skötselområde 1

Skala 1:5 000

Länsstyrelsen
Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

© Länsstyrelsen Jönköping

